

**KNNV (Koninklijke Nederlandse
Natuurhistorische Vereniging) Vereniging
voor veldbiologie**
Afdeling Oost-Achterhoek
Opgericht 29 april 1918

Secretariaat:
Forsythialaan 68
7101 XN Winterswijk
Tel. 06-10272203

Internet: www.knnv.nl/oost-achterhoek
E-mail: secretaris@oost-achterhoek.knnv.nl
IBAN: NL84RABO012.14.65.241
BIC RABONL2U
www.facebook.com/knnvoostachterhoek
Twitter: @knnv_oa

Gagea 157

(JULI, AUGUSTUS, SEPTEMBER, OKTOBER 2020)

ERELID

Ed Grotenhuis

BESTUUR

Voorzitter

Ed Grotenhuis

De Eelinkes 28
E-mail: edgrotenhuis@planet.nl

7101 PX Winterswijk
Telefoon: 0543-520714

Secretaris

Wilma van Lochem

Forsythialaan 68
E-mail: wvanlochem@hetnet.nl

7101 XN Winterswijk
Telefoon: 06-10272203

Penningmeester, ledenadministrateur en webmaster

Ron Krabben

Kardinaal de Jongstraat 37
E-mail: penningmeester@oost-achterhoek.knnv.nl

7131 XS Lichtenvoorde
Telefoon: 0544-372612

Natuurhistorisch secretaris

Thea Croese

Kamperweg 7
E-mail: thea.croese@kpnmail.nl

7137 PA Lielde
Telefoon: 06-14063024

Algemeen bestuurslid

Vacant

WERKGROEPEN

Coördinator Werkgroep Natuurbeheer

Hermien Toebes

Vardinkhof 14

E-mail: h.toebes@solcon.nl

7107 BG Winterswijk-Kotten

Telefoon: 0543-538256

Coördinator Werkgroep Mossen

Louis-Jan van den Berg

Van Basten Batenburgstraat 4

E-mail: ljvdberg@upcmail.nl

7131 CC Lichtenvoorde

Telefoon: 0544-372594

Mobiel: 06-11140923

Coördinator Paddenstoelenwerkgroep

Ed Grotenhuis

De Eelinkes 28

E-mail: edgrotenhuis@planet.nl

7101 PX Winterswijk

Telefoon: 0543-520714

Coördinator Insectenwerkgroep

Jan Stronks

Raetmansweg 16

E-mail: janstronx@gmail.com

7106 CD Winterswijk-Ratum

Telefoon: 0543-530483

Coördinator plantenwerkgroep

Louis-Jan van den Berg

Van Basten Batenburgstraat 4

E-mail: ljvdberg@upcmail.nl

7131 CC Lichtenvoorde

Telefoon: 0544-372594

Mobiel: 06-11140923

Inhoud

Voorwoord van de voorzitter	4
Atlas van de dagvlinders van de Zuidoost-Achterhoek (7e versie)	6
Stadsflora	8
KNNV werkgroep Natuurbeheer; Data en bestemmingen 2020/21	10
Paddenstoelenwerkgroep 2020	14
Activiteitenprogramma juli, augustus, september, oktober 2020	17
Buitengebeuren Winterswijk en omstreken	26

Redactioneel

Gagea is een uitgave van de KNNV afdeling Oost-Achterhoek en verschijnt vier maal per jaar. De doelstelling van het verenigingsblad is het informeren van de leden en donateurs in de breedste zin van het woord om de betrokkenheid te vergroten. De redactie behoudt zich het recht voor te lange stukken in te korten. Anoniem ingezonden stukken worden niet geplaatst.

Opzeggingen lidmaatschap en donateurs

Schriftelijk bij de ledenadministratie van de KNNV afdeling Oost-Achterhoek. Er geldt een opzegtermijn van twee maanden.

Om extra kosten te voorkomen, streven wij ernaar de contributies met behulp van een machtiging geautomatiseerd te laten betalen.

CONTRIBUTIE

Leden	€ 27,50 per jaar	Huisgenootleden	€ 7,50 per jaar
Donateurs	€ 22,50 per jaar (minimum)	Jeugdleden	€ 15,00 per jaar

Beste natuurvrienden,

Er is veel gebeurd de afgelopen drie maanden. Was er bij het schrijven van het vorige voorwoord nog een optimistische kijk over het coronavirus; nu ik dit schrijf zitten we nog midden in de crisis en is het nog maar de vraag of de maatregelen die Nederland weer een beetje op de been proberen te krijgen voldoende effect zullen hebben.

Omdat volgens het schema dat de regering heeft opgesteld vanaf 1 juli weer georganiseerde samenkomsten tot 100 personen zijn toegestaan, hebben wij als bestuur besloten om dan ook per 1 juli weer voorzichtig te starten. In verband met afstand en veiligheid willen we voorlopig de deelname maar tot een maximum van 10 deelnemers aan een excursie beperken. Dat betekent dus dat u zich van tevoren zult moeten opgeven. Dit moet u meestal doen bij onze nieuwe natuurhistorisch secretaris Thea Croese. Zie haar gegevens voorin deze Gagea.

Als alles goed gaat (en dat hoop ik van harte) kan dit aan het einde van de periode misschien weer meer versoepeld worden, maar dat mailen we dan wel rond. Bij twijfel kunt u altijd mij of Thea bellen. Hoe het met de publiekswandelingen van KNNV en IVN zal gaan, is nog onzeker. Bij het IVN ligt alles voorlopig nog stil. Maar als de wandelingen weer van start gaan, laten we dit weten en kunt u dit in de pers lezen.

In de laatste Natura heeft u kunnen lezen over de Week van de veldbiologie van 25 september tot 4 oktober. We organiseren geen publieksgerichte activiteiten, maar onze activiteiten in deze week zullen wel in het teken van deze speciale week staan. Belangrijk is daarbij het contact met de natuur om ons heen. Dit kan op veel manieren, ook in het klein. In deze Gagea een leuk voorbeeld van ons oud-bestuurslid Fred Bos.

Na zijn zware ziekteperiode gaat het met Fred gelukkig goed. De maatregelen i.v.m. de coronacrisis waren voor hem geen verzwaring; hij nam ze al zorgvuldig in acht

i.v.m. zijn geringe weerstand. Hij sterkt gelukkig steeds meer aan en onderneemt in zijn eentje weer van allerlei dingen. In deze Gagea vindt u hier iets over.

In deze tijd is het goed om te zien dat de natuur voor ons mensen zo belangrijk is. Er is hier en daar een run op natuurgebieden. Nu kan ik cynisch zijn en zeggen: Begin dan ook eens met de tegels uit je tuin te halen en haal de natuur weer terug in je eigen tuin. Dan hoef je ook wat er tussen groeit niet met gif dood te spuiten. Maar dat helpt niet.

Maar ik hoop wel dat de regering hierdoor eindelijk gaat inzien hoe belangrijk de natuur voor het welzijn van de mensen is. Dat zij niet zal bezuinigen op de natuur om de kosten van het stimuleren van de economie door de crisis te dekken. Maar dat zij integendeel zal investeren in de natuur met wat mij betreft veel nadruk op het stimuleren van de kringlooplandbouw. Minister Schouten was hier twee jaar geleden al mee bezig, maar daar is nog maar weinig van terecht gekomen. Want natuur is niet iets voor alleen in natuurgebieden, maar hoort overal om te ons heen te beleven te zijn. Ik schreef al in mijn vorige voorwoord over Kees Viveen die de angst voor de natuur opmerkte van veel mensen. Die moet weg, maar daar moet je wat voor doen. Ook wij willen als vereniging voor veldbiologie daar graag een bijdrage aan leveren. Kijk naar Fred. Iedereen kan dit!

Good gaon en blijf voorzichtig! Namens het bestuur:

Ed Grotenhuis

CopyService
winterswijk.nl

Weurden 54 - 7101 NL - Winterswijk
tel: 0543-533187 - info@copyservicewinterswijk.nl

- A4/A3 prints in kleur en zwart/wit
- (bouw)tekeningen in kleur en zwart/wit
- grootformaat posters/foto's in full colour
- grootformaat scannen
- briefpapier, visitekaartjes, enveloppen
- bedrukt textiel, bedrijfskleding

Atlas van de dagvlinders van de Zuidoost-Achterhoek (7e versie)

Verspreiding van dagvlinders vanaf 1900

In maart 2020 is de zevende versie van de Atlas van de dagvlinders van de Zuidoost-Achterhoek uitgekomen in digitale vorm. Dit is een atlas die eigenlijk continue in bewerking is. De atlas is af als geen animo meer is om eraan te

werken. Eén keer per jaar, meestal kort na de winter, verschijnt er een tussenstand. Dat is dus onlangs voor de zevende keer gebeurd. Als er genoeg belangstelling voor is zal over drie jaar de tiende versie ook in papieren vorm verschijnen. Deze atlas gaat vooral over de verspreiding van dagvlinders in de

Zuidoost-Achterhoek vanaf 1900. De atlas gaat dus niet over de herkenning en de leefwijze van dagvlinders. Deze informatie staat al in allerlei gidsen. Jaarlijks wordt de atlas bijgewerkt met waarnemingen die het jaar daarvoor zijn gedaan.

Soorten van nationaal belang, maar grote afname.

Kort samengevat is er vanaf het begin van de vorige eeuw een gestage afname van het aantal soorten dagvlinders. De helft van de soorten is inmiddels verdwenen. De afname van het aantal individuen in de periode 1990 - 2020 is nog veel groter, maar is niet exact bekend. De afname ligt vermoedelijk ergens tussen de 90 en 99%. Omgekeerd evenredig hieraan is de ontwikkeling van de kennis over de verspreiding van soorten. Deze wordt in recente jaren steeds beter bekend, o.a. doordat steeds meer mensen hun waarnemingen digitaal opslaan, o.a. voor deze atlas. Ondanks het hiervoor geschetste negatieve beeld is de Zuidoost-Achterhoek nationaal gezien voor veel soorten van groot belang.

Meer weten?.....raadpleeg de atlas zelf! (is vanaf de website van de KNNV Oost-Achterhoek te downloaden).

Hoe kun je zelf bijdragen aan natuurbescherming?

KNNV-ers en anderen kunnen bijdragen aan de volgende versies van de atlas. Je helpt enorm als je de waarnemingen van dagvlinders in waarneming.nl. invoert! Dat kan gemakkelijk op je smartphone. Zo kan elke natuurliefhebber al wandelend en fietsend genieten van natuur en landschap en ook echt bijdragen aan kennis waar natuur en landschap van profiteren! Door waarnemingen in te voeren neemt je eigen kennis en de algemene kennis over het betreffende gebied toe. Je zult merken, dat het buiten zijn daardoor steeds leuker wordt, zeker ook door het

gevoel dat je bijdraagt aan natuurbescherming. Tot nu toe worden er door de Oost-Achterhoekse KNNV-ers relatief weinig waarnemingen vastgelegd en daardoor weinig door KNNV-ers aan de atlas wordt bijgedragen. Dat kan beter! Dus doe meer met je waarnemingen en voer ze in op waarneming.nl.

Juist in onze mooie Oost-Achterhoek is vastleggen van waarnemingen van belang!

Natuur beschermen en ontwikkelen kan alleen als je weet wat je wil beschermen en ontwikkelen. Kennis over het voorkomen van soorten is daarbij onmisbaar. De Oost-Achterhoek is dunbevolkt. In dichtbevolkte gebieden zijn veel meer waarnemers waardoor er meer kennis/actuele data over natuur aanwezig is waardoor het risico groot is dat de meeste aandacht als het om beschermen en ontwikkelen van natuur naar gebieden gaat in de omgeving van de grote steden. Nog een reden om dus de verspreiding van flora en fauna in de Oost-Achterhoek goed in kaart te brengen en actueel te houden!

Hoe voer je je waarnemingen in?

Het invoeren van waarnemingen in waarneming.nl gaat veel eenvoudiger en sneller dan het opschrijven van een waarneming. Door obsmapp op jouw smartphone te installeren kun je zeer snel waarnemingen invoeren. Een waarneming is gemiddeld binnen 5 seconden ingevoerd. Bij het opschrijven van een waarneming moet je o.a. de datum en de locatie opschrijven (hoe doe je dat eenduidig?). Obsmapp noteert dit soort zaken automatisch. Door beeldherkenning kun je met obsmapp soorten die je niet kent gemakkelijk op naam brengen, tenminste als je er een foto van kunt maken. Heb je geen smartphone? Dan is het voorgaande een goede reden er één aan te schaffen. Een bruikbaar tweedehandsje is al te koop voor een paar tientjes. Op deze wijze waarnemingen vastleggen kan echt een dimensie toevoegen aan de wandeling. Alle ingevoerde waarnemingen kunnen op waarneming.nl teruggevonden worden. Je creëert op deze wijze een eigen archief dat je overal kunt raadplegen. Uiteraard kun je ook de waarnemingen van anderen zien. In Waarneming.nl is door de Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek een eigen gebied aangemaakt. Veel waarnemers kijken dagelijks op https://zuidoostachterhoek.waarneming.nl/observations_by_day.php?groep=1 wat er die dag of de afgelopen dagen in de Zuidoost-Achterhoek is gezien.

Wellicht kunnen we hierover een keer een lezing organiseren (eventueel in samenwerking met de vogelwerkgroep) om alles over waarneming.nl en obsmapp te vertellen.

Jan Stronks, Mei

2020

Stadsflora

Toen ik Fred Bos eens belde om te horen hoe het met hem ging in deze coronatijden, trof ik hem mobiel zeer opgewekt aan ergens in het dorp. Het gaat gelukkig goed; hij durft zich met gepaste afstand, als het rustig is, weer in het wild in het dorp te vertonen. Hij was aan het stoepkrijten.

Denk nou niet dat Fred aan zijn tweede jeugd bezig is; hij had hier een reden voor. De reden was het nieuwe boek van Ton Denters; Stadsflora van de Lage landen. Een leuk boek met veel leuke informatieve tekst en foto's dat bij onze adverteerder Boekhandel Kramer in Winterswijk te koop is. De moeite waard om daar eens even in zien alvorens een beslissing te nemen.

Dat deed Fred ook en toen schoot hem iets te binnen wat in Engeland al veel gedaan wordt: Natuureducatie op straat. Laat de mensen zien wat er allemaal aan soorten planten in stad en dorp te beleven is; gewoon tussen de stenen en tegels. Natuur is overal; ook in het centrum onder je voeten en boven je hoofd. Wie een beetje oplet, hoort in deze tijd weer de gierzwaluwen en op heel veel plaatsen in de winkelstraten de zwarte roodstaart. Er zit er een dagelijks op het dak van de Jacobskerk te zingen. In de winter zie je soms een grote gele kwikstaart vliegen die schijnbaar op de platte daken van de winkels in de plasjes nog voedsel kan vinden, Maar dat zijn vogels en dit gaat nu over planten.

Fred heeft toen gewoon wat stoepkrijt gekocht en dacht: Dat doe ik ook. Toen ik 's avonds in het dorp kwam, kon ik het niet laten om hier een paar foto's van te maken. Ik vind dit een leuk idee en een voorbeeld van iets wat in feite iedereen kan doen: De mensen bewust maken dat natuur overal is en de moeite waard om even bij stil te staan. Dan zijn liggende vetmuur en gehoornde klaverzuring geen vervelende onkruiden meer, maar krijgen een betekenis.

Ja oké; je wilt ze niet overal hebben, maar het is best leuk om ze ook hun plaatsje te gunnen. En soms vind je onverwachte soorten zoals de bleke droogbloem op de stoep van de ING-bank. En als het gaat regenen, spoelt het krijt weer weg. Je moet natuurlijk geen vetkrijt gebruiken. Nou prima toch? Ik zag op YouTube bij RTV Utrecht een stukje van een bioloog uit Amersfoort die vorige week ook ditzelfde deed.

Bedankt Fred! Je laat ons zien wat op kleine menselijke schaal mogelijk is. Durft u het ook? U kent niet alle planten? Nou en? Een half ei is altijd beter dan een lege dop. Laat het kind in u weer ontwaken! En wie zei dat ook al weer: Eeuwige jeugd; altijd speels!?

Ed Grotenhuis

KNNV werkgroep Natuurbeheer; Data en bestemmingen 2020/21

Dag allemaal,

Idee: Ga deze zomer eens langs de terreintjes die we afgelopen jaar gedaan hebben. Ze liggen er prachtig bij. Bv. aan de Droppersweg in het Woold kun je heerlijk op een bankje gaan zitten en de libellen vliegen voor je langs over het water. Of de Haarman maak een wandeling langs het kommiezenenpad en pauzeer even bij het terrein dat we onderhanden genomen hebben

Het lijkt nog ver weg maar we zijn al weer bezig met de planning voor de natuurwerkdagen. We hebben de volgende data al vast op geschreven. Zodat u ze vast in de agenda kunt zetten. Zoals nu de planning is:

Zaterdag 26 september:	Besselinkschans bij Lievelede
Zaterdag 10 oktober:	Steengroeve in Henxel (onder voorbehoud)
Zaterdag 24 oktober:	Kotmans in Miste
Zaterdag 7 november:	Een terrein van het Geldersch landschap
Zaterdag 21 november:	Locatie nog niet bekend
Zaterdag 7 februari:	Locatie nog niet bekend, samen met Jan Stronks
Zaterdag 21 februari:	Locatie nog niet bekend, samen met Jan Stronks

In de maand december zijn diverse mensen druk met andere bezigheden dus slaan we een maand over. O ja neem ook vooral extra mensen mee. Ze hoeven geen lid te zijn van de KNNV.

Vertrek 09.00 uur vanaf de VVV in het oude gemeentehuis of je kunt zelf rechtstreeks gaan. S.v.p. een paar dagen van te voren bij mij aanmelden i.v.m. de soep e.d.

Meenemen: Laarzen of hoge werkschoenen, warme kleding en evt. regenkleding, werkhandschoenen en een lunchpakket. Voor koffie en soep wordt gezorgd.

NB: Volg de aanwijzingen van de excursieleiding op en maak goed gebruik van het gereedschap.

Hoe het in september met de coronacrisis is en welke beperkingen er zijn, moeten we maar even afwachten. De 1½ meter regel zal nog wel van kracht zijn, maar dat hoeft op zich geen bezwaar te zijn. Neem evt. een eigen stoeltje mee voor de pauze. Bij twijfel: Bel of mail even (zie onderaan).

Afgelopen jaren hebben we ook samengewerkt met de Van der Lugtstichting. Omdat zij vaak door de week werken lijkt me het beste dat ik hun data in Winterswijk per mail aan jullie doorgeef. Zodat ieder vrij is om er heen te gaan.

Samen werken in de natuur. Dat geeft voldoening. Wil je op de hoogte gehouden worden; laat het me even weten:

Hermien Toebes-Lammers, Vardinkhof 14, 7107 BG Winterswijk-Kotten. Tel. 06-3070-9561. Liefst per Email: h.toebes@solcon.nl.

Groet Hermien

www.boekhandelkramer.nl

**vandaag besteld
morgen gratis in huis!**

Lageschaar

vaste planten

*Fleurige plantconcepten:
onderhoudsarm, natuurlijk en kleurrijk*

Fleur d'ansante®

PRAIRIE GARDEN

fleur Robuste®

Je maakt het natuurlijk met Lageschaar

Ontwerp | Advies

Aanleg | Onderhoud

Renovatie | Groenvoorziening

Hoveniersbedrijf
Bluiminck

Van Eedenstraat 11
7131PM Lichtenvoorde
T: +31 (0)544 373953
F: +31 (0)544 379340
www.Bluiminck.nl
info@Bluiminck

Voor:
Particulieren
Bedrijven
Instellingen

Timmermans & Mulder
BLOEMENSPECIAALZAAK • CADEAU'S
Misterstraat 36, Winterswijk, tel. 0543-512403
E-mail: timmermansmulder@hetnet.nl

makelaars
voel je thuis

**Kijk voor ons
nieuwste aanbod op
www.rgomakelaars.nl**

Wilhelminastraat 7 Winterswijk
tel. 0543 - 53 18 80
www.rgomakelaars.nl

Paddenstoelenwerkgroep 2020

Ook dit najaar is de paddenstoelenwerkgroep actief. Er zijn behalve een aantal excursies ook weer een aantal determinatie-avonden gepland. Maar we houden een slag om de arm i.v.m. de coronacrisis. Bel bij twijfel met coördinator Ed Grotenhuis 0543-520714 of mail naar edgrotenhuis@planet.nl
Fred is gelukkig weer een heel eind hersteld. Ook dit jaar kunnen we terecht bij hem in de werkstee. Hier houdt ook de mossenwerkgroep haar bijeenkomsten. Hij ligt naast het huis van Fred aan de Bocholtsestraat 49, 7102 BT in Winterswijk.

Hoe komen leden van buiten Winterswijk daar? Komende van Groenlo bij de 1^e rotonde rechtdoor, bij de 2^e rotonde rechtsaf, na de spoorlijn bij de 3^e rotonde linksaf. Bij de volgende rotonde rechtsaf. Het is aan de eerste straat links. Komende van Aalten bij de 1^e rotonde rechtdoor, bij de 2^e rotonde rechtsaf en bij de volgende rotonde rechtsaf. De eerste straat links is de Bochooltsestraat.

Mijn voorstel is om weer hetzelfde te doen als afgelopen jaren: We verzamelen allemaal weer wat materiaal (liefst onbekende soorten) en dat proberen we dan op de avond te determineren. Graag zelf boeken en gidsen meenemen. Als iemand een laptop wil meenemen, kunnen we ook met de schijf van Gerrit aan de gang. Afgelopen jaar hebben we ondanks de aanvankelijke droogte toch nog veel kunnen vinden. Hopelijk dit jaar hetzelfde. Heb je ideeën voor interessante gebiedjes; laat het weten. Veranderen kan altijd. Nu ik dit schrijf heeft het al bijna drie maanden nauwelijks geregend. Laten we hopen dat we niet zo'n droge nazomer krijgen als twee jaar geleden.

Maar nu de data: Ik heb geprobeerd op verschillende dagen een schema te maken, zodat het niet steeds op dezelfde avond valt dat je zang, sport, cursus o.i.d. hebt:

1. Woensdag 23 september.
2. Donderdag 8 oktober.
3. Dinsdag 20 oktober.
4. Maandag 26 oktober.
5. evt. maandag 9 november.

Ik hoor wel of er nog op- of aanmerkingen zijn. Ken je mensen die het leuk vinden om mee te doen; neem ze mee! Ik vond het afgelopen jaren altijd erg gezellig om zo met elkaar eens flink te puzzelen. Tot ziens op zondag 20 of woensdag 23 september!

Groeten! Ed Grotenhuis

Voor paddenstoelen zijn dit najaar de volgende excursies gepland:

Zondag 20 september:	Landgoed Gossink in Henxel
Zaterdag 3 oktober:	Loohuisbos bij Aalten
Zondag 18 oktober:	IVN-KNNV Paddenstoelenexcursie in Ratum
Zaterdag 31 oktober:	Leemputten bij Haak en Hoek
Zaterdag 14 november:	Landgoed Kotmans in Miste

BOOMVERZORGING GELDERLAND MET GEVOEL VOOR UW BOOM

Boomverzorging Gelderland
Constantijn Schreiber

Vredenseweg 108
7101 LS Winterswijk

06 - 81182121

info@boomverzorging-gelderland.nl
www.boomverzorging-gelderland.nl

Boomverzorging
Gelderland

- boomverzorging
- hout versnipperen
- stobben frezen
- boomveiligheidscontrole

Activiteitenprogramma juli, augustus, september, oktober 2020

Algemene informatie activiteiten: Lees deze als u aan een ervan deelneemt.

Excursies:

Voor de excursies geldt voorlopig; Onder voorbehoud; max 10 personen ; opgeven verplicht en minimaal 2 dagen van te voren.

Bij elke excursie zullen we niet meer herhalen wat er meegenomen moet worden. Het spreekt vanzelf dat passend schoeisel altijd verstandig is. Afhankelijk van het weer of terrein zijn vaak laarzen en soms regenkleding eveneens handig. Veldgids, kijker, loep e.d. zijn altijd nuttig. Als een excursie langer dan een dagdeel duurt, is een lunchpakket uiteraard zinvol.

NB: Let u a.u.b. goed op teken. Ook in het voor- en najaar zijn deze zeer actief. Bedek uw lichaam zo veel mogelijk met kleding. Stop ook bijv. uw broek in uw sokken en controleer uzelf voor alle zekerheid na een excursie. Deelnemers doen mee op eigen risico.

De excursies starten, tenzij anders vermeld, zaterdagmorgen en op zondag bij het VVV-kantoor in het voormalige gemeentehuis, Mevr. Kuipers-Rietbergplein 1, 7101 DD te Winterswijk. Op zaterdagmiddagen van de parkeerplaats bij theater De Storm, Haitsma Mulierweg 11, 7101 BX Winterswijk. Als we carpoolen bij excursies, worden de kosten gedeeld. NB: I.v.m de Corona-regels zullen we meestal **niet** carpoolen;

De activiteiten voldoen aan de doelstellingen van onze vereniging: Natuurstudie, Natuurbeleving en Natuurbescherming. Hierbij hoort ook bevordering van duurzaamheid en natuur- en milieueducatie.

Lezingen:

THEMA-AVONDEN GAAN VOORLOPIG NIET DOOR! ONDER VOORBEHOUD, CHECK WEBSITE IVN

Lezingen worden o.a. in Winterswijk gehouden in de Zonnebrinkkerk, Zonnebrink 61, 7101 NB Winterswijk. Deze is het makkelijkst te bereiken via de rotonde aan de Groenlose kant van Winterswijk. U rijdt dan richting Centrum en blijft deze weg (Groenloseweg) alsmear volgen. Bij de volgende rotonde gaat u rechtdoor, de weg buigt naar rechts en dan ziet u na ca 500 meter de kerk aan uw linkerhand. Tegenover de kerk is een ruime parkeerplaats (de "Blikbak"). De kosten voor de lezingen bedragen voor KNNV- of IVN-leden 3 euro voor niet-leden 5 euro.

Wanneer **Zaterdag 4 Juli** (check website! 1 week van tevoren of het kerkuilen-deel doorgaat, anders alleen fietstocht)

Wat KNNV Kerkuilenexcursie; met aansluitend fietstocht Woold

Plaats 't Woold bij Winterswijk

Vertrek 13.00 uur vanaf de P-plaats over de brug! van restaurant Berenschot, Wooldseweg 74, 7108 AB Winterswijk. Het beste te bereiken door vanuit Winterswijk bij de ingang van Berenschot even door te rijden, de eerste weg rechts te nemen (Klandermansweg), over de brug en vervolgens eerste weg rechts.

Terug Ca 17.00 uur

Leiding (en opgave) Henk Wesselink (kerkuilen) 0543-562459, fietstocht Ed Grotenhuis (0543-520714). Opgeven minimaal 2 dagen van tevoren via Theacroese@focker.eu (of app naar 06-14063024)

Bijzonderheden Het is altijd weer interessant om te zien waar de kerkuilenkasten zich in de schuren bevinden en wat voor toeren er soms gedaan moeten worden om ze te bereiken. Als het goed is, zijn de jongen al dusdanig groot dat ze geringd kunnen worden en we ze van dichtbij kunnen bekijken.

Wanneer **Zondag 5 Juli**

Wat Plantenwerkgroep (IVN/KNNV): Pioniersvegetatie Noordijkerveld

Plaats Neede

Vertrek 13.00 uur Hoek Benninkdijk/Markveldsedijk, Neede

Terug Ca 16.00 uur

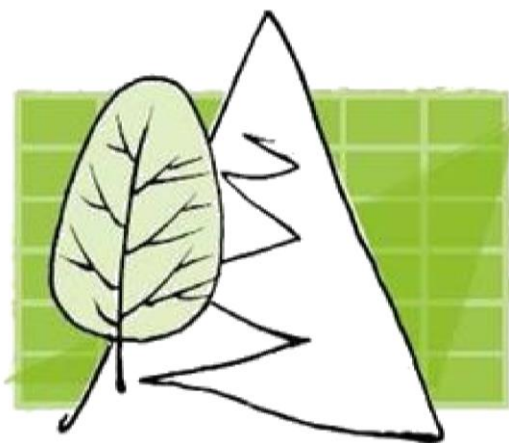
Leiding (en opgave) Louis Jan van den Berg (tel 06 11140923) (KNNV)/ Jan Dirk Focker 06-54798164 (IVN)

Bijzonderheden Alléén leden IVN/KNNV, **is al vol!**, max 10 pers. Planten in hun landschap en determineren van soorten.

Wanneer Zondag 12 Juli
Wat Natuurontwikkeling aan de Borkense baan en omstreken (KNNV-excursie)
Plaats Winterswijk/grens
Vertrek 13.30 Vertrekplaats: VVV-kantoor, Mevr. Kuipers-Rietbergplein 1, 7101 DD Winterswijk;
Terug Ca 17.00 uur
Leiding (en opgave) Thea Croese; opgeven minimaal 2 dagen van tevoren via Theacroese@focker.eu (of app naar 06-14063024)
Bijzonderheden Heischrale vegetaties, vennetjes, soortenrijke Bermen

Wanneer Zondag 19 Juli
Wat IVN-KNNV wandeling: 'Bloeiende weelde'
Plaats Lievelede
Vertrek 14.00 uur Parkeerplaats Koolmansdijk Lievelede
Terug Ca. 17.00 uur
Leiding (en opgave) Jan Dirk Focker 06-54798164, Els van Dijk, opgeven minimaal 2 dagen van tevoren via Jandirk@focker.eu
Bijzonderheden Wellicht al Parnassia en Moeraswespenorchis.

Berglinde

natuur en landschap, onderzoek en advies

De flora en/of de vegetatie in uw natuurterrein onderzocht en gekarteerd?
Neem contact op: info@berglinde.nl

Wanneer	Zaterdag 1 Augustus
Wat	Plantenwerkgroep: Heide; Gebiedje Brakerweg
Plaats	Lievelde
Vertrek	13.00 uur Parkeerterrein achter NS-station Lievelde
Leiding (en opgave)	Louis Jan van den Berg (tel 06 11140923) (KNNV)/ Jan Dirk Focker 06-54798164 (IVN). Alléén leden IVN/KNNV, max 10 p. opgeven minimaal 2 dagen van tevoren via Theacroese@focker.eu (of app naar 06-14063024)
Bijzonderheden	Planten in hun landschap en determineren van soorten van natte en droge heide en heischrale plantengemeenschappen.
Wanneer	Zondag 9 Augustus
Wat	KNNV excursie Stelkampsveld/Beekvliet en natuurontwikkelingsgebiedjes
Plaats	Barchem
Vertrek	13:30 uur: Vertrekplaats: VVV-kantoor, Mevr. Kuipers- Rietbergplein 1, 7101 DD Winterswijk; (per auto), 14.15 kruising Muldersweg/Borculoseweg
Terug	Ca 17.00 uur
Leiding (en opgave)	Thea Croese; opgeven minimaal 2 dagen van tevorens via Theacroese@focker.eu (of app naar 06-14063024)
Bijzonderheden	Planten in hun landschap, (Natura 2000 gebied)
Wanneer	Zondag 16 Augustus
Wat	IVN/KNNV-wandeling: Heide, vroeger en nu
Plaats	Lievelde
Vertrek	14.00 uur; Parkeerplaats achter NS-station Lievelde
Terug	Ca 16.30 uur
Leiding (en opgave)	Jan Dirk Focker (06-54798164)/Thea Croese, opgeven minimaal 2 dagen van tevoren via Theacroese@focker.eu (of app naar 06-14063024)
Bijzonderheden	Ontwikkeling van het heidelandschap van vroeger naar het tegenwoordige landschap.

Wanneer **Zondag 23 Augustus**
Wat KNNV Libellenexcursie.
Plaats Slinge tussen Groenlo en Winterswijk/Arboretum
Vertrek 11.00 uur vanaf de storm vertrekken naar de Groenlose Slinge ter hoogte de Goorweg/ Arboretum
Terug Ca 13.30 uur
Leiding (en opgave) Rob Lanjouw (0543-522891), opgeven minimaal 2 dagen van tevoren via Theacroese@focker.eu (of app naar 06-14063024)
Bijzonderheden We gaan naar de Groenlose Slinge/Arboretum. Afgelopen jaren zijn er meerdere soorten bij gekomen. Al wat jaren geleden de vuurlibel, bandheidelibel en later de zuidelijke glazenmaker, zuidelijke heidelibel en nu de vroege glazenmaker. Tevens kunnen we ook genieten van andere insectensoorten en de vogels die op dit stuk zitten. P.S. Verrekijker, fototoestel en mogelijk een libellenboekje meenemen.

Wanneer **Zaterdag 29 Augustus**
Wat KNNV Vlinderexcursie, op zoek naar de Parelmoervlinder
Plaats 't Kreil
Vertrek 14.00 uur; vanaf Theater De Storm (per auto) Winterswijk,
Terug Ca.17.00 uur
Leiding (en opgave) Jan Stronks , opgeven minimaal 2 dagen van te voren via Ed Grotenhuis (0543-520714) of mail naar edgrotenhuis@planet.nl
Bijzonderheden Tip; sla de vlinderatlas van Winterswijk er eens op na, zie website KNNV Oost Achterhoek

- Wanneer** **Zaterdag 5 September**
Wat Plantenwerkgroep (IVN/KNNV): inventariseren en determineren
Plaats Lievelede
Vertrek 13.00 uur Parkeerterrein achter NS-station Lievelede
Terug Ca 17.00 uur
Leiding (en opgave) Louis Jan van den Berg (tel 06 11140923) (KNNV)/ Jan Dirk Focker (IVN). Alléén leden IVN/KNNV max.10 p. opgeven minimaal 2 dagen van te voren via ljvdberg@upcmail.nl
Bijzonderheden Planten in hun landschap en determineren van Soorten
- Wanneer** **Woensdag 9 September**
Wat Thema-avond: Paddenstoelen; spreker: Klaske ten Grotenhuis
Begin, Plaats 20.00 uur, Zonnebrinkkerk, Zonnebrink 61, 7101 NB Winterswijk
Einde Ca. 22.00 uur
Info (en opgave) Info: Lies Jacobs, Tel. 0545 473279
Thema-avond ONDER VOORBEHOUD, CHECK WEBSITE IVN/KNNV
Bijzonderheden Klaske heeft voor ons al eerder een lezing gehouden en heeft een goed en interessant verhaal met veel bijzonderheden.
- Wanneer** **Zaterdag 12 September**
Wat KNNV Plantenexcursie Vennebulten/Aaltense Goor
Plaats Varsseveld
Vertrek 13.30 uur; vanaf Theater De Storm (per auto) Winterswijk, 14.00 u P. bij de Radstake, N18 (Varsseveld).
Terug Ca 16.30 uur
Leiding (en opgave) Louis Jan van den Berg (tel 06 11140923), opgeven minimaal 2 dagen van tevoren via ljvdberg@upcmail.nl
Bijzonderheden Flora van vochtige hooilanden en gradiënten naar o.a. heide

Wanneer **Zondag 20 September**

Wat Paddenstoelen-excursie Landgoed Gossink in Henxel
Plaats Henxel
Vertrek 13:30 uur: Vertrekplaats: VVV-kantoor, Mevr. Kuipers-
Rietbergplein 1, 7101 DD Winterswijk
Terug Ca 17.00 uur
Leiding (en Ed Grotenhuis, opgeven minimaal 2 dagen van tevoren via Ed
opgave) Grotenhuis (0543-520714) of mail naar
edgrotenhuis@planet.nl
Bijzonderheden Gossink is een landgoed met veel variatie. We hopen weer
veel leuke soorten aan te treffen.

Wanneer **Woensdag 23 September**
Wat Determinatieavond paddenstoelenwerkgroep
Plaats De Werkstee van Fred Bos: Bochooltsestraat 49, 7102 BT in
Winterswijk.
Begin 20.00 uur
Einde Ca. 22.00 uur
Leiding (en Ed Grotenhuis, opgeven minimaal 2 dagen van tevoren via Ed
opgave) Grotenhuis (0543-520714) of mail naar
edgrotenhuis@planet.nl
Bijzonderheden Gelukkig is Fred hersteld van zijn ziekte zodat we weer
terecht kunnen in de werkstee naast zijn huis. Weer heel veel
dank!
Meenemen: Zelf verzamelde onbekende paddenstoelen en
determineerwerken. Soorten waar we afgelopen zaterdag niet
uit kwamen, worden ook nog eens goed bekeken.

Wanneer **Zaterdag 26 September**
Wat Natuurwerkdag Besselinkschans
Plaats Lievelede
Vertrek 9.00 uur. Vertrekplaats: VVV-kantoor, Mevr. Kuipers-
Rietbergplein 1, 7101 DD Winterswijk
Terug 15.30 uur
Leiding (en Hermien Toebes-Lammers, liefst per email:
opgave) h.toebes@solcon.nl (Tel. 06-3070-9561).
Bijzonderheden S.v.p. een paar dagen van tevoren bij Hermien aanmelden
i.v.m. de soep e.d. De werkzaamheden bestaan vooral uit het
wegharken van het gemaaide gras.

Wanneer **Zondag 27 September**

Wat Plantenwerkgroep: Hoogveen; Wooldseveen + mossen
Plaats Woold
Vertrek 13.00 uur: Kuipersweg/Hijinkhoekweg, Winterswijk
Terug Ca. 16.00 uur
Leiding (en opgave) Louis Jan van den Berg (tel 06-11140923) (KNNV)/Jan Dirk Focker 06-54798164 (IVN), Alléén leden IVN/KNNV, max 10 p. opgeven minimaal 2 dagen van tevoren via Theacroese@focker.eu (of app naar 06-14063024)
Bijzonderheden Planten in hun landschap en determineren van soorten.

Wanneer **Woensdag 30 September**
Wat Mossen determineren (verzameld op vorige excursie)
Plaats De Werkstee van Fred Bos: Bocholtsestraat 49, 7102 BT in Winterswijk.
Begin 20.00 uur
Einde Ca. 22.00 u
Leiding (en opgave) Louis-Jan van den Berg (tel 06-11140923), max.10 p. opgeven minimaal 2 dagen van tevoren via Theacroese@focker.eu (of app naar 06-14063024)
Bijzonderheden Mossen lijken lastig maar zijn zeer interessant! Van Fred en Louis-Jan kunnen we heel veel leren.

Wanneer **Zaterdag 3 Oktober**
Wat Paddenstoelen-excursie Loohuisbos
Plaats Aalten
Vertrek 14.00 uur; vanaf Theater De Storm (per auto) Winterswijk,
Terug Ca 17.00 uur
Leiding (en opgave) Ed Grotenhuis, opgeven minimaal 2 dagen van te voren via Ed Grotenhuis (0543-520714) of mail naar edgrotenhuis@planet.nl
Bijzonderheden Interessant bos. In het verleden hebben we hier veel leuke soorten gevonden.

Wanneer **Donderdag 8 Oktober**

Wat Determinatieavond paddenstoelenwerkgroep
Plaats De Werkstee van Fred Bos: Bochtsestraat 49, 7102 BT in Winterswijk.
Begin 20.00 uur
Einde Ca. 22.00 uur
Leiding (en opgave) Ed Grotenhuis, opgeven minimaal 2 dagen van tevoren via Ed Grotenhuis (0543-520714) of mail naar edgrotenhuis@planet.nl
Bijzonderheden Meenemen: Zelf verzamelde onbekende paddenstoelen en determineerwerken. Soorten waar we afgelopen zaterdag niet uit kwamen, worden ook nog eens goed bekeken.

Wanneer **Zaterdag 10 Oktober**
Wat Natuurwerkdag Steengroeve
Plaats Winterswijk
Vertrek 9.00 uur: Vertrekplaats: VVV-kantoor, Mevr. Kuipers-Rietbergplein 1, 7101 DD Winterswijk
Terug Ca 15.30 uur.
Leiding (en opgave) Hermien Toebes-Lammers. Liefst per email: h.toebes@solcon.nl (Tel. 06-3070-9561).
Bijzonderheden S.v.p. een paar dagen van tevoren bij Hermien aanmelden i.v.m. de soep e.d.

Wanneer **Woensdag 14 Oktober**
Wat Thema-avond: Korstmossen; Spreker: Henk-Jan van de Kolk
Begin, Plaats 20.00 uur, Natuurpark Kronenkamp, Kronenkamp 14, 7161 HE Neede
Einde Ca. 22.00 u
Info (en opgave) info Annet Elburg, Tel. 0543-769021. Zie ook de aankondigingen in de pers.
Bijzonderheden *ONDER VOORBEHOUD, CHECK WEBSITE IVN/KNNV*

Buitengebeuren Winterswijk en omstreken

Excursieprogramma juli, augustus, september, oktober 2020

Een overzicht van de excursies van KNNV, IVN, Floron en anderen.

Thema-avonden GAAN VOORLOPIG NIET DOOR! ONDER VOORBEHOUD ivm Corona, CHECK WEBSITE IVN of KNNV.

Voor de excursies geldt voorlopig i.v.m. Corona; Onder voorbehoud; max 10
personen; opgeven verplicht en minimaal 2 dagen van te voren!.

Juli	zaterdag 4	13.00	KNNV Kerkuilenexcursie; aansluitend fietsexcursie Woold,(voor kerkuilen-deel check website! 1 week van tevoren)
	zondag 5	13.00	KNNV-IVN Plantenwerkgroep: Pioniersvegetatie Noordijkerveld, Neede
	zondag 12	13.30	KNNV: Natuurontwikkeling aan de Borkensebaan en omstreken, Woold
	zondag 19	14.00	IVN/KNNV-wandeling: Bloeiende weelde. Lievelede
Aug.	zaterdag 1	13.00	KNNV-IVN Plantenwerkgroep: Heide; Gebiedje Brakerweg, Lievelede
	zondag 9	13.30	KNNV excursie Natura 2000 gebied Stelkampsveld/Beekvliet, Barchem
	zondag 16	14.00	IVN/KNNV-wandeling: Heide, vroeger en nu, Lievelede
	zondag 23	11.00	KNNV Libellenexcursie, Slinge Groenlo/Aboretum
	zaterdag 29	14.00	KNNV Vlinderexcursie, op zoek naar de Parelmoervlinder, 't Kreil
Sept.	zaterdag 5	13.00	KNNV-IVN Plantenwerkgroep: inventariseren en determineren; Lievelede
	woensdag 9	20.00	IVN/KNNV thema-avond: Paddenstoelen; Spreker: Klaske ten Grotenhuis <i>ONDER VOORBEHOUD, CHECK WEBSITE IVN</i>
	zaterdag 12	13.30	KNNV Plantenexcursie Vennebulten/Aalt. Goor
	zondag 20	13.30	KNNV Paddenstoelen-excursie Landgoed Gossink. Henxel
	woensdag 23	20.00	KNNV Determinatieavond Paddenstoelenwerkgroep, Winterswijk
	zaterdag 26	09.00	KNNV Natuurwerkdag Besselinkschans, Lievelede
	zondag 27	13.00	KNNV-IVN Plantenwerkgroep: Hoogveen; Wooldseveen + mossen

	woensdag 30	20.00	KNNV: Mossen determineren (verzameld op vorige excursie), Winterswijk
Okt.	zaterdag 3	14.00	KNNV Paddenstoelen-excursie Loohuisbos, Aalten
	Donderdag 8	20.00	KNNV: Determinatie-avond Paddenstoelenwerkgroep, Winterswijk
	zaterdag 10	09.00	KNNV Natuurwerkdag Steengroeve, Winterswijk
	woensdag 14	20.00	IVN/KNNV thema-avond: Korstmossen; Spreker: Henk-Jan van de Kolk <i>ONDER VOORBEHOUD, CHECK WEBSITE IVN</i>

Inlichtingen: KNNV afdeling
Oost-Achterhoek

Nadere informatie zie elders in de Gagea.

IVN- wandelingen

André Hendriks, 0544-352043 of
www.ivn.nl/oost-achterhoek.

SMVV (Stichting
Marke Vragender
Veen)

Opgave VVV Lichtenvoorde of via
excursie@vragenderveen.nl
De excursies starten op de
parkeerplaats bij de kerk in Vragender.
Website: www.vragenderveen.nl

Floron

Info: Fred Bos, tel 0543-515341 en/of
Louis-Jan van den Berg, tel 0544-
372594.
Alleen op de excursiedag 06-10363012
of 06-11140923.

Natuurmonumenten

Kijk voor informatie op de website:
[www.natuurmonumenten.nl/
activiteiten](http://www.natuurmonumenten.nl/activiteiten)

Geldersch
Landschap

Informatie via de website www.glk.nl
Kijk daar bij "Evenementen".

Voor de excursies van de Stichting Marke Vragender Veen, Natuurmonumenten en Geldersch Landschap moet worden betaald.

Ondergetekende,

Naam: **Voorletters:**
(O man / O vrouw) *

Adres:.....

Postcode: **Woonplaats:**

Telefoon: **Giro / Bank nr.:**

E-mail adres: **Geboortejaar:**

Geeft zich op als:

- Lid (€ 27,50/ jaar)
- Huisgenootlid (€ 7,50/ jaar)
- Donateur (minimaal € 22,50/ jaar) *

Heeft kennis van/ belangstelling voor

.....

Hierbij machtig ik de penningmeester van de KNNV Oost-Achterhoek om

**mijn contributie/donatie van mijn bankrekening
af te schrijven**

Aanmelding d.d.:

Handtekening: